

Handelingen

1-2-3-4

VLAAMSE RAAD

ZITTING
1984-1985

Vergaderingen van oktober 1984

OPENING ZITTING 1984 - 1985

BENOEMING BUREAU

HUISVESTINGSPROBLEMEN RIJKSMUZIEKACADEMIE ANTWERPEN

VERLENEN VAN VOORRANG IN COMMISSIE

BELEID EXECUTIEVE

GEMEENTELIJKEVERHAALBELASTINGVERORDENINGEN

VERANTWOORDELIJKHEID EXECUTIEVE KS

BIJDRAGE ONDERNEMINGEN WERKINGSKOSTEN WATERZUIVERINGS-
MAATSCHAPPIJEN

THEATERBELEID BEDREIGDE THEATERS

MILIEUHINDER VETSMELTERIJ COVERELLA TE LEBBEKE

GEMEENTELIJKE BEPLANTINGSVERORDENING

KOSTENVERDELING BESCHERMDE MONUMENTEN ERKENDE EREDIENST,
SEMINARIEËN, PASTORIEËN

DIJKDOORBRAAK BOS VAN AA TE ZEMST

ECOLOGISCHE ASPECTEN AANLEG A-24

WIJZIGING EN AANVULLING HUISVESTINGSCODE

COMMERCIEËLE VESTIGINGEN IN HET BUITENLAND

Inhoud

Nr. 1 16 oktober 1984

Berichten van verhindering, blz. 1

Opening van de zitting 1984-1985, blz. 1

Rouwhulde, blz. 1

Boodschappen, blz. 1

Onderzoek naar de taalgroep, blz. 1

Benoeming van het Vast Bureau, blz. 2

Toespraak van de Voorzitter, blz. 2

Motie van orde

Regeling van de werkzaamheden, blz. 4
Spreker : de heer J. Van Elewycck

Ontwerpen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 5

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 5

Voorstellen van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 5

Verslag

Indiening, blz. 6

Advies van de Raad van State

Indiening en verwijzing, blz. 6

Jaarverslagen

Indiening, blz. 6

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 65)

Indiening, blz. 6

Moties van orde

Voorstellen tot het verlenen van voorrang in commissie, blz. 6

Sprekers : de heren P. Van Grembergen, J. Van Elewycck, G. Verhaegen

Samenstelling van commissies

Wijzigingen onder de vaste en de plaatsvervangende leden, blz. 7

Dringende vraag (R.v.O. art. 66, 5)

Dringende vraag van de heer E. Beysen tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs, over de huisvestingsproblemen van de Rijksmuziekacademie Antwerpen en de gevolgen voor de leerlingen, blz. 8

Vragen (R.v.O. art. 66)

Vraag van de heer M. Olivier tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de BRT-berichtgeving in verband met de viering te Kortrijk van de zaligverklaring van Broeder Isidoor, blz. 9

Regeling van de werkzaamheden, blz. 9

Vragen (R.v.O. art. 66) (Voortzetting)

Vraag van de heer F. Geyselings tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onder-

wijs, over de giftige lading van een in het Kempens Kanaal te Lommel gemeerd rivierverschip, blz. 9

Moties tot besluit van de interpellatie van de heer E. Beysen tot de heer K. Poma, Vice-voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de TV-berichtgeving en de objectiviteit van de BRT

Hoofdlijke stemming, blz. 10

Sprekers : de heren L. Van den Bossche, G. Verhaegen

Voorstel van resolutie van de heer M. Capoen C.S. betreffende de herziening van het gewestplan Ieper-Poperinge ter schrapping van het tracé van de autoweg Pecq-Armentières - 268 (1983-1984) - Nr. 1

Voorstel tot het verlenen van voorrang in commissie en stemming, blz. 11

Spreker : de heer M. Capoen

Voorstel van resolutie van de heren J. Van Elewycck en L. Van den Bossche betreffende een mediaconventie - 280 (1983-1984) - Nr. 1

Voorstel tot het verlenen van voorrang in commissie en stemming, blz. 12

Spreker : de heer A. De Beul

Samenstelling van een commissie

Oprichting, blz. 12

Sprekers : de heren A. De Beul, G. Verhaegen

Interpellatie (R.v.O. art. 67)

Interpellatie van de heer J. Van Elewycck tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over het algemeen beleid van de Vlaamse Executieve, blz. 13

Sprekers : de heren J. Van Elewycck, E. Beysen, P. Van Grembergen, J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs, G. Verhaegen, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid

Indiening van moties, blz. 27

Regeling van de werkzaamheden, blz. 27

Interpellaties (R.v.O. art. 67) (Voortzetting)

Interpellatie van de heer D. Vervaeet tot de heer M. Galle, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden, over het ondernemerschaps, sociaal en achterhaald systeem van de gemeentelijke verhaalbelastingverordeningen, blz. 27

Sprekers : de heren D. Vervaeet, V. Vanderheyden, M. Galle, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden

Dringende vragen (R.v.O. art. 66,5)

Indiening, blz. 31

Regeling van de werkzaamheden, blz. 31

Rechtzetting, blz. 3 1

Nr. 2

18 oktober 1984

Berichten van verhindering, blz. 33

Boodschappen, blz. 33

Samenstelling van een commissie

Wijziging onder de vaste leden, blz. 33

Dringende vragen (R.v.O. art. 66,5)

Dringende vraag van de heer I. Van Belle tot de heer R. De Wulf, Gemeenschapsminister van gezondheidsbeleid, over de mogelijke sluiting van een ziekenhuis te Eeklo, blz. 33

Dringende vraag van mevrouw C. Smitt tot de heer R. De Wulf, Gemeenschapsminister van gezondheidsbeleid, over de criteria die werden gehanteerd voor de toekenning van een scanner aan het nieuwe ziekenhuis te Tongeren, blz. 34

Interpellaties (R.v.O. art. 67)

Interpellatie van de heer L. Vanvelthoven tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, en de heer H. Schiltz, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de verantwoordelijkheid en de actiemogelijkheden van de Vlaamse Executieve betreffende de Kempense Steenkoolmijnen, blz. 35

Sprekers : de heer L. Vanvelthoven, mevrouw M. Van den Poel-Welkenhuysen, de heren R. Vandekerckhove, L. Dhoore, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, de heren W. Claes, J. Gabriëls, H. Schiltz, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting

Interpellatie van de heer T. Kelchtermans tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs, over de bijdrage van de ondernemingen in de werkingskosten van de waterzuiveringsmaatschappijen

Interpellatie van de heer A. Denys tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs, over de toepassing van de verplichte bijdragen die opgelegd worden aan de bedrijven ter financiering van de zuivering van de oppervlaktewateren en de gevolgen hiervan op de tewerkstelling, blz. 47

Sprekers : de heren T. Kelchtermans, A. Denys, J. Caudron, J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs

Indiening van moties, blz. 57

Interpellatie van de heer F. Van Steenkis-

te tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het theaterbeleid en meer bepaald de aan een aantal bedreigde theaters gerichte brief, blz. 58

Sprekers : de heren F. Van Steenkiste, K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur, W. Desaeeyere

Interpellatie van de heer J. De Mol tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs, over de door de vetsmelterij Coverla te Lebbeke begane lozingsvertredingen en de door dat bedrijf veroorzaakte lawaai- en reukhinder, blz. 64

Sprekers : de heren J. De Mol, J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs

Interpellatie van de heer J. De Mol tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Natuurbehoud, over de gemeentelijke bouwverordening en inzonderheid de beplantingsverordening, blz. 68

Sprekers : de heren J. De Mol, P. Akkermans, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Natuurbehoud

Interpellatie (R.v.O. art. 67)

Indiening, blz. 71

Begroting

Indiening en verwijzing, blz. 71

Regeling van de werkzaamheden, blz. 72

Nr. 3 30 oktober 1984 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 73

Begroting

Indiening en verwijzing, blz. 73

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 73

Verslag

Indiening, blz. 73

Beraadslaging van de Vlaamse Executieve

Indiening, blz. 73

Interpellaties (R.v.O. art. 67)

Indiening, blz. 74

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 65)

Indiening, blz. 74

Mededelingen van de Voorzitter

Wijziging in een verwijzing naar commissie, blz. 74

Belangenconflict, blz. 74

Samenstelling van een commissie

Wijziging onder de vaste en plaatsvervangende leden, blz. 74

Vraag (R.v.O. art. 66)

Vraag van de heer A. De Beul tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de door het Bestuur voor Sociaal-Cultureel werk toegepaste subsidie-reglementering betreffende door organisaties voor vormingswerk in verenigingsverband in Nederland georganiseerde activiteiten, blz. 74

Regeling van de werkzaamheden, blz. 76

Interpellatie (R.v.O. art. 67)

Interpellatie van de heer P. Van Grembergen tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over de dringende noodzakelijkheid van een krachtig beleid inzake werklozenbegeleiding, blz. 76

Sprekers : de heren P. Van Grembergen, J. Ansoms, Minister G. Geens

Ontwerp van decreet houdende wijziging en aanvulling van de Huisvestingscode - 259 (1983-1984) - Nrs. 1 tot 6

Algemene bespreking, blz. 82

Sprekers : de heren E. Flamant, verslaggever, J. Van Elewycyk

Regeling van de werkzaamheden, blz. 87

Nr. 4 30 oktober 1984 Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 89

Ontwerp van decreet houdende wijziging en aanvulling van de Huisvestingscode - 259 (1983-1984) - Nrs. 1 tot 6

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 89

Sprekers : de heren A. Coppieters, J. De Mol, W. Taelman, L. Van den Bossche, Minister Buchmann

Artikelsgewijze bespreking, blz. 101

Sprekers : de heer J. Van Elewycyk, Minister Buchmann

Ontwerp van decreet houdende de bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Executieve van 4 juli 1984 tot bepaling voor het Nederlandse taalgebied van de verdeling der kosten voor werken aan beschermde monumenten bestemd voor een erkende eredienst, seminaries en pastorieën - 271 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 104

Spreker : de heer O. Van den Broeck, verslaggever

Artikelsgewijze bespreking, blz. 104

Dringende vraag (R.v.O. art. 66,5)

Dringende vraag van de heer D. Vervaeke tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over de verantwoordelijkheid en de maatregelen in verband met de overstromingen ten gevolge van een dijkdoorbraak in het bos van Aa te Zemst, blz. 104

Interpellaties (R.v.O. art. 67) (Voortzetting)

Interpellatie van de heer J. Gabriels tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening, Landinrichting en Natuurbehoud, over de ecologisch-ruimtelijke aspecten bij het aanleggen van de A 24, blz. 105

Sprekers : de heren J. Gabriels, T. Kelchtermans, Minister P. Akkermans

Ontwerp van decreet houdende wijziging en aanvulling van de Huisvestingscode - 259 (1983-1984) - Nrs. 1 tot 6

Hoofdelijke stemming, blz. 111

Spreker : de heer L. Van den Bossche

Ontwerp van decreet houdende de bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Executieve van 4 juli 1984 tot bepaling voor het Nederlandse taalgebied van de verdeling der kosten voor werken aan beschermde monumenten bestemd voor een erkende eredienst, seminaries en pastorieën - 271 (1983-1984) - Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming, blz. 112

Spreker : de heer W. Seeuws

Moties tot besluit van de interpellatie van de heer J. Van Elewycyk tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over het algemeen beleid van de Vlaamse Executieve

Hoofdelijke stemming, blz. 113

Moties tot besluit van de interpellatie van de heer T. Kelchtermans tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs, over de bijdrage van de ondernemingen in de werkingskosten van de waterzuiveringsmaatschappijen en van de interpellatie van de heer A. Denys tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs, over de toepassing van de verplichte bijdragen die opgelegd worden aan de bedrijven ter financiering van de zuivering van de oppervlaktewateren en de gevolgen hiervan op de tewerkstelling

Hoofdelijke stemming, blz. 114

Sprekers : de heren A. Denys, J. Van Elewycyk

Interpellaties (R.v.O. art. 67) (Voortzetting)

Interpellatie van de heer N. De Batselier tot de heer G. Geens, Voorzitter van de

Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over het algemeen economisch beleid van de meerderheid van de Vlaamse Executieve, blz. 116

Sprekers : de heren N. De Batselier, M. Olivier, A. Denys, Minister G. Geens

Indiening van moties, blz. 127

Interpellatie van de heer P. Van Grembergen tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over het aangekondigd initiatief om Vlaamse commerciële vestigingen in het buitenland op te richten, blz. 127

Sprekers : de heren P. Van Grembergen, E. Beysen, J. Valkeniers, Minister

G. Geens

Voorstel van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 133

Regeling van de werkzaamheden, blz. 133

3e vergadering

Dinsdag 30 oktober 1984
Morgenvergadering

VOORZITTER : de heer M. Olivier,
Ondervoorzitter

— *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

— *De vergadering wordt geopend om 10.05 uur.*

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

G. Marmenout, G. Sprockeels, R. Vannieuwenhuyze, R. Van Steenkiste ; gezondheidsredenen.

R. Declercq, A. Steverlynck, M. Van Puymbroeck, J. Verniers ; buitenslands.

H. Suykerbuyk, J. Thys, I. Van Belle ; ambtsverplichtingen.

BEGROTING

Indiening en verwijzing

De Voorzitter : Het volgende ontwerp van decreet werd ingediend :

- Ontwerp van decreet houdende tweede -aanpassing van de **begroting** van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984 — 1 l-A (1984-1985) — Nr. 1.

Verwezen naar de Commissie voor Financiën en Begroting en de **verschillende** ter zake bevoegde **Commissies**.

VOORSTELLEN VAN DECREET

Indiening en verwijzing

De Voorzitter : De volgende voorstellen van decreet werden ingediend :

- Voorstel van decreet van de heer L. Vanvelthoven c.s. houdende het reglement voor de als hinderlijk ingedeelde inrichtingen — 282 (1984-1985) — Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Leefmilieu en Waterbeleid.
- Voorstel van decreet van de heer J. Bosmans c.s. houdende coördinatie van de milieuvergunningen — 283 (1984-1985) — Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Leefmilieu en Waterbeleid.

VERSLAG

Indiening

De Voorzitter : Het volgende verslag werd ingediend :

- door de heer O. Van den Broeck na-

mens de Commissie voor Culturele Aangelegenheden en **Pedagogische** en Didactische Vorming over het ontwerp van decreet houdende de bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Executieve van 4 juli 1984 tot bepaling voor het Nederlandse taalgebied van de verdeling der kosten voor werken aan beschermde monumenten bestemd voor een erkende eredienst, seminaries en pastorieën — 271 (1983-1984) — Nr. 2.

BERAADSLAGING VAN DE VLAAMSE EXECUTIEVE

Indiening

De Voorzitter: De volgende beraadslaging van de Vlaamse Executieve werd ingediend :

- Beraadslaging van de Vlaamse Executieve d.d. 25 oktober 1984 houdende machtiging tot vastlegging, ordonnancering en betaling van uitgaven aanrekenbaar op de kredieten ingeschreven in het bij de Vlaamse Raad in te dienen ontwerp houdende tweede aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1984 — VE/K51.

INTERPELLATIES (R.v.O. Art. 67)

Indiening

De Voorzitter : De volgende interpellaties werden ingediend :

- door de heer J. Somers tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Waterbeleid en Onderwijs, over het toekennen van een eerste prijs beiaard aan de Koninklijke Beiaardschool Jef D enyn — Internationaal Hoger Instituut voor Beiaardkunst te Mechelen.
- door de heer J. Somers tot de heer M. Galle, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden, over de voortdurende democratische werking van de gemeenteraad te Sint-Katelijne-Waver en de aanslepende belemmering van het uitoefenen van de democratische rechten van de minderheid.

SCHRIFTELIJKE VRAGEN (R.v.O. art. 65)

Indiening

De Voorzitter : Schriftelijke vragen werden ingediend door :

- de heren V. Anciaux, A. De Beul, J. De Mol, A. Denys, J. Desseyn, E. Desutter, J. Gabriels, F. Geyselings, T. Kelchtermans, P. Peeters, V. Peuskens, W. Seeuws, H. Suykerbuyk, J. Valkeniers, R. Vandekerckhove, J. Van Elewyck, P. Van Grembergen, L. Vanhorenbeek, E. Vankeirsbilck, L. Vanvelthoven, H. Van Wambeke, F. Vermeiren.

MEDEDELINGEN VAN DE VOORZITTER

Wijziging in een verwijzing naar commissie

De Voorzitter : Het voorstel van de

creet van de heer Van den Broeck C.S. houdende reglementering van wielervedstrijden voor minderjarigen, stuk 253 (1983-1984) — Nr. 1, oorspronkelijk verwezen naar de Commissie voor Culturele Aangelegenheden en Pedagogische en Didactische vorming, wordt verwezen naar de Verenigde Commissies voor Culturele Aangelegenheden en Pedagogische en Didactische vorming en voor Gezondheidsbeleid.

Belangenconflict

De Voorzitter : Bij brief van 21 juni 1984, die ik pas op 24 oktober 1984 mocht ontvangen, deelt de Voorzitter van het Overlegcomité Regering-Executieven mee dat voornoemd Comité in zijn vergadering van 19 juni 1984 geen consensus heeft kunnen bereiken over het aanhangig gemaakt belangenconflict naar aanleiding van het bij de Conseil de la Communauté française ingediend voorstel van decreet van de heer Lepaffe C.S. „assurant la protection de l'usage de la langue française pour les mandataires publics d'expression française”.

SAMENSTELLING VAN EEN COMMISSIE

Wijziging onder de vaste en plaatsvervangende leden

De Voorzitter : Dames en heren, door de PW-fractie wordt voorgesteld :

- in de Commissie voor Economisch, Tewerkstellings- en Energiebeleid de heer Cortois als vast lid te vervangen door de heer Brill en de heer Pans als plaatsvervangend lid te vervangen door de heer Cortois.

Geen bezwaar ? (*Instemming*)

Aldus is besloten.

VRAGEN (R.v.O. art. 66)

Vraag van de heer A. De Beul tot de

heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het door de Bestuur voor Sociaal-cultureel Werk toegepaste subsidiereglementering betreffende door organisaties voor vormingswerk in verenigingsverband in Nederland georganiseerde activiteiten

De Voorzitter : Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer De Beul tot de heer Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over het door de Bestuur voor Sociaal-cultureel Werk toegepaste subsidiereglementering betreffende door organisaties voor vormingswerk in verenigingsverband in Nederland georganiseerde activiteiten.

De heer De Beul heeft het woord.

De heer A. De Beul (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, sedert het tot stand komen van de culturele autonomie is de culturele integratie van Vlaanderen en Nederland een algemeen aanvaarde doelstelling van het Vlaams cultuurbeleid. De verwezenlijking van deze doelstelling wordt onder meer nagestreefd in het Cultureel Akkoord, in de Algemene Conferentie der Nederlandse Letteren, in de activiteiten betreffende het Woordenboek der Nederlandse Taal en betreffende de Bibliografie van het Nederlandstalig Boek, met de oprichting van De Brakke Grond en vooral met de totstandkoming van de Taalunie.

Het wekt dan ook grote verbazing te vernemen dat het Bestuur voor Sociaal-cultureel Werk, Nederland blijft beschouwen als buitenland. Een organisatie voor vormingswerk in verenigingsverband organiseerde inderdaad op 23 en 24 juni jongstleden een vormingsweekend in Zeeuws-Vlaanderen. Deze manifestatie werd tijdig medegedeeld aan het Bestuur voor Sociaal-cultureel Werk, met een gedetailleerd programma van de voorziene activiteiten. Het was de bedoeling dat dit weekend in aanmerking zou komen voor het verplicht aantal uren vormingscursus waartoe de bedoelde organisatie krachtens het decreet gehouden is.

Enkele dagen na de manifestatie kre-

De Beul

gen de initiatiefnemers van de administratie echter het laconiek bericht dat de cursus niet in aanmerking kwam omdat „elke cursus in het buitenland georganiseerd, principieel als niet-inspecteerbaar wordt beschouwd”. Het spreekt vanzelf dat we begrip opbrengen voor het feit dat de inspectie onmogelijk de halve wereld af kan reizen. Toch hebben we een aantal fundamentele bedenkingen.

Een eerste betreft de toch wel eigenaardige werkwijze van het genoemde bestuur. Het bewuste vormingsweekend werd immers opgenomen in het jaarprogramma 1984 en bij het begin van het jaar overgemaakt aan de Dienst. Er kwam geen reactie. De cursus werd bovendien lang vooraf aangekondigd. Van het ministeriefront opnieuw geen nieuws behalve dat enkele dagen voor de manifestatie een bevoegd ambtenaar telefoneerde dat de cursus „waarschijnlijk” zou worden afgekeurd.

Ondertussen dringt zich een vergelijking op. Vorig jaar organiseerde de bedoelde organisatie een vergelijkbaar studieweekend in Frans-Vlaanderen. Het werd automatisch in aanmerking genomen. Is de Gemeenschapsminister het met mij eens dat dit op willekeur lijkt ?

Met alle begrip voor de problemen inzake inspectie ben ik van mening dat het toch onmogelijk de bedoeling kan zijn dat dit het enige criterium kan zijn op grond waarvan activiteiten als subsidieerbaar worden erkend. Is ook de Gemeenschapsminister het met mij eens dat vormingsprogramma's als de genoemde bijdragen tot de officiële doelstellingen van zijn beleid en dat derhalve het Bestuur voor Sociaal-cultureel Werk een regeling moet uitwerken ter aanmoediging van dergelijke activiteiten ?

— De heer J. Pede, Voorzitter, treedt als Voorzitter op.

Is hij bereid de interpretatieve nota van de Administrateur-generaal van 15 oktober 1984 betreffende de uitvoering van het decreet van 4 juli 1975 houdende de rij kssubsidieregeling van het Nederlandstalig sociaal-cultureel vormingswerk voor volwassenen

in verenigingsverband in die zin aan te passen ?

En is het ondertussen waar dat het Bestuur voor Sociaal-cultureel Werk voor soortgelijke activiteiten Aarlen of andere Waalse gehuchten niet als „buitenlands” beschouwt ?

De Voorzitter : Minister Poma heeft het woord.

Minister K. Poma (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, om de zogenoemde laattijdigheid van de berichtgeving inzake het al dan niet in aanmerking nemen van de bedoelde activiteit te begrijpen moet eerst de werkregeling binnen de Dienst worden toegelicht :

— de jaarprogramma's van de verenigingen worden bij het begin van het jaar gecontroleerd op „de grote lijnen” maar uiteraard niet uitgepluisd. Het gaat hier om een 30-tal landelijke en een 200-tal regionale organisaties waarvan de werkingsdossiers door 1 bestuurssecretaris en 1 inspecteur worden gecontroleerd.

— de verwerking van de aankondigingen van vormingscursussen gebeurt in halftijdse opdracht door een ambtenaar. Deze verwerking omvat het nakijken of deze aankondigingen voldoen aan de formele vereisten — tijdige aankondiging, vermelding van gevraagde gegevens — en eventueel het schriftelijk afkeuren van de cursus op deze gronden. Vervolgens moeten deze formulieren chronologisch worden geklasseerd opdat elke veertien dagen een selectie uit het aanbod kan worden gemaakt voor controle ter plaatse. Het is op dit ogenblik dat er vooral aandacht wordt besteed aan de inhoud van de cursus. Heel deze verwerking betreft de aankondiging van grosso modo 40.000 vormingsuren per jaar en 230 organisaties.

Tegen deze achtergrond is de laattijdige berichtgeving vooral te wijten aan het feit dat in dezelfde periode meer dan één vereniging kadervorming wou organiseren in het buitenland.

Deze trend die nieuw is, noodzaakte enig overleg binnen de Dienst, ten einde een algemene richtlijn te bepalen, zodat de vereniging mondeling

wel voor de eigenlijke datum van doorgang werd gewaarschuwd en de schriftelijke berichtgeving iets later kwam.

Aansluitend bij wat voor de geachte collega op willekeur lijkt bij vergelijking van de organisatie van een studieweekend in Frans-Vlaanderen vorig jaar en de inrichting van een vormingsweekend in Zeeuws-Vlaanderen dit jaar kan ik het volgende meedelen.

De organisatie waarvan sprake organiseerde een studieweekend in Frans-Vlaanderen in 1983, namelijk op een ogenblik dat deze organisatie nog niet erkend was. De aankondiging van vormingscursussen tijdens dat jaar gebeurde louter in het kader van de begeleiding van deze organisatie door de Dienst, en dit in aansluiting met de aanvraag tot erkenning van de betrokken vereniging, met andere woorden het ging hier nog niet om een verplichte aankondiging maar om een onderlinge afspraak waarbij door de Dienst uiteraard meer aandacht werd besteed aan het feit of deze organisatie zich kon aanpassen aan de vormvereisten gesteld door het decreet. Kortom, er was geen reden tot afkeuring aangezien er nog geen verplichting bestond.

Wat de grond van de zaak betreft ben ik overtuigd van de noodzaak om de culturele integratie met Nederland te bevorderen. De kadervorming die door verenigingen wordt georganiseerd in dat kader draagt dan ook mijn goedkeuring weg.

De vraag is echter of deze kadervorming binnen een Vlaamse Vereniging, die toch nog andere doelstellingen heeft, moet in aanmerking genomen worden om te voldoen aan het verplicht aantal uren cursus — in het geval van de betrokken vereniging gaat het om slechts 24 landelijk te presteren uren — en dit gezien de moeilijkheden die dit scheidt om deze cursus te inspecteren.

Krachtens alle wetten en decreten wordt wat buiten het territorium van de Belgische Staat valt tot nader order nog altijd beschouwd als buitenland. De inspectie kan daar niet automatisch gebeuren ; zij vereist steeds een

Poma

uitdrukkelijke ministeriële goedkeuring waarvan de procedure meestal meer dan 14 dagen in beslag neemt.

Er is dus geen reden om de interpretatieve nota te wijzigen. Het Waalse Gewest kan niet worden beschouwd als buitenland.

Ik wens tot slot op te merken dat voor het aanmoedigen en stimuleren van dergelijke contacten met Nederland een specifiek reglement voor het grensverkeer bestaat in de schoot van het Commissariaat-Generaal voor Internationale Culturele Samenwerking waarop elke vereniging een beroep kan doen.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Dames en heren, aan de orde staat het ontwerp van decreet houdende wijziging en aanvulling van de Huisvestingscode. Ik constateer dat de verslaggever zowel als verscheidene sprekers nog niet aanwezig zijn gezien de verkeersmoeilijkheden. Daarom stel ik voor dat wij zouden overgaan tot de interpellatie van de heer Van Grembergen in de hoop dat ondertussen de andere collega's zullen zijn aangekomen.

Gaat iedereen hiermee akkoord ? (*Instemming*)

Interpellatie van de heer P. Van Grembergen tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over de dringende noodzakelijkheid van een krachtig beleid inzake werklozenbegeleiding

De Voorzitter : Aan de orde is de inter-

pellatie van de heer Van Grembergen tot de heer Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over de dringende noodzakelijkheid van een krachtig beleid inzake werklozenbegeleiding.

De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer P. Van Grembergen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, geachte collega's, op een lunch aangeboden door de Vereniging voor Internationale Relaties verklaarde Minister Eyskens, Minister van de centrale Regering, dat „hij verbaasd was over het enorme aanpassingsvermogen van de bevolking. Wie had elf jaar geleden durven voorspellen dat er nu 500.000 werklozen zouden zijn zonder dat daarbij maatschappelijke onlusten zouden optreden.” Ik moet echter voortgaan op de wijze waarop de pers verslag heeft gebracht van de uitspraak van de Minister. Deze uitspraak, als ze zo geformuleerd werd, wat wij ons wel afvragen, is een cynische boutade. Onder een schijn van waarheid is het een onwaarheid.

Werklozen en de werkloosheid is niet gediend met melodrama. Dit kan ons toch niet beletten van de schande van de tachtigerjaren te spreken en de tragedie van de tachtiger jaren. Alleen in de Europese Gemeenschap 15 miljoen werklozen, alleen in Nederland 800.000 werklozen, alleen in België 500.000 werklozen, alleen in Vlaanderen 300.000 werklozen. Op een totaal van 6 miljoen Vlamingen is 5 procent onder ons geïsoleerd en getekend door de werkloosheid. Strikt maatschappelijk wens ik daar namens de Volksuniefractie het volgende over te zeggen.

1. Waar men het vroeger had over de ontmenselijking van de arbeiders om de ontorende wijze waarop arbeid werd opgelegd en tot arbeid werd gedwongen, dit is historisch het drama van de 19de eeuw begin 20ste eeuw, kan men nu spreken over ontmenselijking door de onmogelijkheid om arbeid te verrichten.

Mag ik u de sociale geschiedenis toch even onder woorden brengen en ik

meen dat alle partij en me daarin kunnen volgen. Grote figuren als Cardijn, Anseele, Priester Daens hebben verantwoordigd gereageerd op deze 19de eeuwse toestanden, ze vervloekt en verwenst en hun leven ingesteld, vroeger zegde men gewijd, op lotverbetering. Onze sociale bewegingen zijn uit dit hartebloed ontstaan.

2. Zijn de omstandigheden van de 20ste eeuw voor onze werklozen minder erg ? Wij vinden van niet. Ze verhongeren inderdaad niet. Sommigen slaan er zich goed door. Sommigen hebben inderdaad haken om zich op te hijsen, eigen karakter, eigen geestkracht, familieverband of hebben een levensmilieu dat niet vernietigt. Velen hebben deze middelen niet want het probleem is niet alleen een kwestie van materieel te overleven, van gekleed, gevoed en gehuisvest te zijn, maar is in hoge mate vooral een probleem van menselijk welzijn of niet-welzijn.

3. Maatschappelijk onderzoek heeft onbetwistbaar bewezen dat de werkloosheid in grote mate een vorm van desintegratie voor gevolg heeft. Er groeit een sub-maatschappij, door Minister Eyskens een vorm van aanpassing genoemd, maar voor onze fractie een ergerlijke en onaanvaardbare situatie. De kenmerken ervan zijn destructief, ontwortelend en in strijd én met een zuiver humanitaire visie én in strijd althans, zo menen wij met een christelijke visie op de mens in de maatschappij.

Eufemistisch spreekt men over „een zich nestelen in de werkloosheid” ; in werkelijkheid gaat het dan in allerlei gradaties over opstandige bitterheid, drankmisbruik, drugs, apathie, afwezigheid van zelfrealisatie, afwezigheid van enig persoonlijk en enig sociaal welzijn.

4. Het is duidelijk dat de jaren 1980 ons nog lang gaan confronteren met allerlei vormen van werkloosheid. Erger is dat, wanneer men dit projetteert naar individuele mensen dit ons vooral nog lang in confrontatie brengt met mensen van ons volk, vele jongeren, maar ook, en niet minder, vroeg uitgestoten oudere arbeiders en bedienden die blijvend zonder arbeidsopdracht zijn. Hoe onaanvaardbaar

Van Grembergen

der deze situatie, hoe dringender de plicht van de overheid op alle beleidsniveaus om in te grijpen.

5. De beleidsverklaring van de Vlaamse Regering haalt deze problematiek aan.

Als gevolg daarvan besliste de Vlaamse Regering op 20 april 1983 om met een stuurgroep van kabinetsleden en onderzoekers een inventaris op te stellen van de verschillende vormen van werklozenwerking. dit was een eerste fase.

In een tweede fase zou men de werkzoekendenwerking per sector uitdiepen aan de hand van voorbeelden. Het is gedurende de korte tijd ons toegemeten niet mogelijk dieper in te gaan op onderzoek, methode, keuzeterreinen, maar belangrijk is in alle geval de conclusie van de stuurgroep, namelijk dat de oprichting van een centrum voor werkloosheidsvraagstukken wenselijk is.

De redenen die ze aanhalen spreken voor zichzelf :

- de grote versnippering van de bestaande initiatieven ;
- daardoor gebrek aan efficiëntie ;
- geen samenspraak en samenwerking tussen openbaar- en privé-initiatief ;
- noodzaak van het maken van een evaluatie van de bestaande initiatieven ;
- uit dit alles moeten dan suggesties ontstaan in de richting van een beleidskeuze.

Ten zesde, hoe is de stand van zaken, de toestand op het terrein ? Allereerst wat de overheid betreft. Op het praktische vlak is het nuttig te weten dat in Vlaanderen de Provincies geen initiatief aan de dag leggen. De Provincies vormen nochtans een beleidsniveau dat van zichzelf zegt dat het veel dichter bij de bevolking staat en onmiddellijk de noden ervan aanvoelt. Dit is een van de belangrijkste argumenten trouwens die de Provincies aanhalen om hun bestaan als beleidsniveau te motiveren.

De Provincies doen niets op het vlak

van werklozenbegeleiding, met uitzondering van de Provincie Limburg die enkele initiatieven heeft genomen.

De gemeenten doen het niet beter. Op dit vlak heeft de Vlaamse Regering een onderzoek gedaan. Een telefonisch onderzoek gaf als resultaat :

77 procent doet de dagelijkse controles die wij met een brutale uitdrukking de „administratieve Feldwibelcontrole” noemen. Daarmee gaan de boeken dicht.

18 procent van de Vlaamse gemeenten beweert uitleg te geven, een zogenoemde verbale begeleiding maar in praktijk zou ik wel eens willen nagaan wat dat in werkelijkheid allemaal inhoudt.

Slechts 15 gemeenten hebben een werklozenwerking in de echte zin van het woord in uitvoering of op stapel.

Wat doen de vakbonden ?

Het kan niet ontkend worden dat deze organisaties om allerlei redenen met moeilijkheden en discussie op dat vlak te kampen hebben. Hun historische opdracht, de bescherming van de werkende arbeider en bediende, slorpt nog steeds 99 procent van hun aandacht en inzet op.

We doen aan deze opdracht niets af maar het heeft hen totnogtoe belet organisaties van werklozenbegeleiding en werklozenzorg te zijn. Persoonlijk denken wij dat ook de opdracht van betalingsorganismen van werkloosheidsvergoedingen een werkzoekendenwerking in de weg staat. Wij beweren hiermee niet dat vakbondsorganisaties niets doen, integendeel, wat bestaat is voor een groot deel door hen begeleid of is het gevolg van een initiatief dat zij hebben genomen.

Het patronaat is afwezig op dit terrein. Zij houden er immers de mening op na dat hun verantwoordelijkheid ophoudt bij herinvesteren, economie doen draaien, werk te bezorgen.

In de enge zin kan deze redenering juist lijken maar in de totale maatschappelijke context is het ook voor werkgevers gezond dat de niet onbelangrijke groep van werklozen ook

van hen belangstelling, zorg en initiatieven zou mogen verwachten.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Regering, collega's, naar aanleiding van grote sociale tragedies heeft de gemeenschap steeds wetten en initiatieven genomen om tot oplossing en begeleiding van deze tragedies te komen.

Het drama van kinderarbeid, veertienurenwerkdagen, heeft tot de grote wetten op de kinderarbeid en de werktijd geleid. Het ongelooflijk miserabele van het drankmisbruik bracht de wet Vandervelde. Honderdduizenden gingen moreel en lichamelijk ten onder aan drankmisbruik.

Nu vraagt de werkloosheid, zijn omvang en zijn duur, een specifiek en aangepaste begeleiding en opvang. Slechts wanneer een ganse gemeenschap met al zijn structuren en instellingen daarvoor georganiseerd en gevoelig wordt gemaakt kunnen de nevenresultaten van de werkloosheid maximaal opgevangen worden. De oprichting van een centrum voor werklozenbegeleiding en werkloosheidsvraagstukken dringt zich op.

Er is echter de vrees van sommigen. Wij beseffen dat er enige huiver is van bestaande organismen én van de vakbonden én van de subregionale tewerkstellingscomités en van de RVA. Bestaande structuren staan zo moeilijk macht, bevoegdheid, terrein en invloed af, maar deze conservatieve houding is ons inziens ongepast, de afmetingen van het probleem dat ons bezighoudt kennende.

Wel vinden wij dat de sociale partners de kern van dit centrum kunnen uitmaken, maar evenzeer moeten onze gemeenten betrokken, evenzeer onze provinciale overheid, evenzeer de media, evenzeer het sociaal-cultureel vormingswerk, evenzeer de RVA en de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding, evenzeer de Gemeenschapsminister. Hoe dit zijn vorm moet vinden moet besproken worden maar dat een dergelijk centrum op deze brede basis moet samengesteld zijn lijkt ons essentieel wil het slagen.

Tot nog toe heb ik getracht de noodzaak van dit centrum aan te tonen.

Van Grembergen

Graag wou ik echter ten aanzien van het tot nog toe gevoerde beleid volgende vragen stellen, aanvullend op mijn ingediende nota :

a. Op welke wijze heeft de Vlaamse Executieve getracht overdracht van financiële middelen te bekomen voor de uitvoering van de programma's tot opslorping van de werkloosheid.

b. Welke initiatieven werden er genomen voor een collegiaal en samenhangend beleid op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap ten aanzien van deze werklozenbegeleiding ?

c. De Subregionale Tewerkstellingscomités werden om advies gevraagd door de Vlaamse Regering. Werden er contacten gelegd met de gemeenten en de Provincies ? Indien niet, waarom niet ?

d. Op welke wijze mobiliseert de Vlaamse Regering de provinciale en gemeentebesturen voor het nemen van de noodzakelijke initiatieven, voor informatie, voor projecten ?

e. Hoe begeleidt de Vlaamse Regering projecten en nieuwe initiatieven ?

Zowel de liberale partij, als socialisten, als christen-democraten, hebben een ideaal beeld van de maatschappij. Volgens dit beeld doen zij aan politiek.

Ook de Vlaams-nationalisten hebben hun maatschappijbeeld. Welzijn en welvaart van een volk is een gezamenlijke opdracht gebaseerd op volksverbondenheid, solidariteit, verantwoordelijkheid van het individu voor de gehele gemeenschap, zichzelf realiseren met en tussen de anderen. Voor een volk is het niet goed dat zovele begraafden, zovele hoofden en handen gedwongen stil moeten zijn.

Driehonderdduizend werklozen op zes miljoen Vlamingen is een dodelijke wonde. Vlaams-nationalisten, de Volksunieparlementsleden zouden hun ideaal van een zichzelf besturend Vlaanderen inhoudelijk tekort doen mocht daar niet het welzijn van ons volk aan verbonden zijn. Zolang de wonde van de werkloosheid bloedt

vragen wij dan ook dat de Vlaamse Regering de voorrang van dit probleem zou erkennen en er iets zou aan doen.

Ik wil besluiten met een filosofische beschouwing. Descartes zei : „Ik denk, dus ik besta.” De industriële maatschappij zegt : „Ik arbeid, ik ben iets, ik besta.” De tegenstelling is : „Ik arbeid niet, ik ben niets, ik besta niet.”

Deze vloek aanvaardden wij niet en zullen wij als nationalist bestrijden, zolang de crisis duurt, met al onze middelen, met al onze mandatarissen want volks-nationalisme, Vlaams-nationalisme is in zijn diepste wezen zorg voor het geheel van het volk en voor al de individuele bekommernissen binnen dat geheel. (**Applaus bij de VU**)

De Voorzitter : De heer Ansoms heeft het woord.

De heer J. Ansoms (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ik wil namens onze fractie enkele bedenkingen maken bij de interpellatie van de heer Van Grembergen.

Op 30 september 1984 telde men in Vlaanderen 280.645 uitkeringsgerechtigde volledig werklozen. En hoewel dit een goede 8.000 minder is dan eind augustus betekent dit cijfer dat er nog steeds 18,3 procent van de tegen werkloosheid verzekerde bevolking in Vlaanderen zonder job zit.

Hoewel dit een onaanvaardbaar hoog cijfer is, omvat dit cijfer spijtig genoeg niet alle werklozen of werkzoekenden in Vlaanderen. Bij de RVA waren er immers in de maand september nog 107.366 andere werkzoekenden al of niet verplicht ingeschreven. Bovendien telde men 66.839 brug-gepensioneerden en werden er 61.549 Vlamingen, en dan vooral jongeren, tewerkgesteld als stagiair of voor een min of meer langere periode opgevangen in een opslorplingsprogramma zoals BTK, DAC, TWW.

Dit alles wil zeggen dat er op dit ogenblik meer dan 500.000 Vlamingen ofwel volledig werkloos zijn ofwel rechtstreeks of onrechtstreeks iets met de werkloosheid te maken hebben. Het spreekt vanzelf dat in dergelijke omstandigheden een krachtig

herstelbeleid, gekoppeld aan een doorgedreven tewerkstellingsbeleid, prioriteit nummer één blijft voor iedereen die in dit land verantwoordelijkheid draagt.

Maar als men ziet hoe moeizaam een dergelijk beleid verloopt en hoe gering de resultaten zijn, is het naïef te denken dat de werkloosheid op korte termijn echt drastisch zal dalen. Bovendien stellen wij het jongste jaar een belangrijke verschuiving binnen de groep van de werklozen vast. Want binnen de groep van de 280.000 volledige werklozen waren er op 30 september 139.243 reeds langer dan 2 jaar werkloos, ofwel 50 procent. In september 1983 was dit nog maar 43 procent, en in januari 1983 was dit slechts 39 procent. U ziet dus hoe gevaarlijk deze evolutie is. De toestand van vooral de langdurige werklozen wordt dus steeds meer uitzichtloos.

Het wordt dus meer en meer duidelijk dat er zich naast de twee belangrijke pijlers, namelijk herstel- en tewerkstellingsbeleid, zich een derde pijler manifesteert, namelijk het werkloosheidsbeleid. En hiermee bedoel ik dat de overheid alles in het werk moet stellen om het leven van de langdurig werklozen te vermenschlijken.

Wij mogen inderdaad de ogen niet sluiten voor de problemen van de individuele werkloze, problemen die zich situeren op financieel, medisch, psychologisch, sociaal, familiaal en maatschappelijk vlak. Maar bovendien wordt het leven van de werkloze nog steeds bemoeilijkt door een nog fundamentele vraag : de zin van het leven is in het geding. De Westerse samenleving beschouwt de arbeid als een essentieel middel tot zelfrealisatie, maar kan in de huidige crisis aan een belangrijke groep van haar leden geen job bezorgen. Werklozen staan dus voor de zware opdracht zin te geven aan een leven zonder arbeid en dat allemaal in een maatschappij die de arbeid een heilig recht, maar boven alles nog steeds een heilige plicht noemt.

Deze innerlijke tegenstellingen maken het de werkloze dikwijls bijzonder moeilijk. Gevolgen zijn dan ook dikwijls : moedeloosheid, verveling, gevoelens van overbodigheid, twijfels

Ansoms

aan de eigenwaarde. Voeg daarbij nog de vergeefse sollicitaties, de maatschappelijke stigmatisering en culpabilisering, dan begrijpt men zeker dat de vitaliteit bij niet weinigen een flinke deuk krijgt en de neiging kan ontstaan zich terug te trekken in een sociaal isolement. Volgens ons draagt de overheid ten aanzien van deze realiteit een grote verantwoordelijkheid. Iedereen vindt het normaal dat de overheid zich het financiële lot van de werklozen aantrekt, iedereen vindt het normaal dat de overheid belast wordt met repressieve taken zoals controle en het opsporen van misbruiken. Is het dan niet even normaal dat diezelfde overheid de positieve taak opgedragen krijgt voor een opvang van deze langdurige werklozen te zorgen? Hoe dit moet gebeuren en door wie, daar kan men over discussiëren. Persoonlijk hebben wij als bijdrage aan deze discussie een voorstel van decreet ingediend, houdende bevordering van de sociale integratie van werklozen.

In dit voorstel van decreet worden de gemeenten belast met de zorg voor de sociale integratie van de werklozen. Dit bestuur staat het dichtst bij de bevolking en dus ook het dichtst bij de werklozen. Zij kunnen een kader scheppen waarbinnen bestuurde initiatieven verder kunnen ontwikkelen. Wij kunnen ook voor de coördinatie zorgen en indien nodig zelf initiatieven nemen.

Dat dit financiële problemen kan stellen, weten wij maar al te goed. Hierbij wens ik dan ook aan te stippen dat maximaal gestreefd moet worden naar het principe: werklozen helpen werklozen.

En dat er voor het overige binnen het globale miljardepakket dat naar de werkloosheid gaat een deel moet gevonden worden voor deze specifieke zorg.

Ons voorstel heeft zeker niet de pretentie dat het de enige juiste weg zou zijn naar een betere opvang van de werklozen. Wel hopen wij dat het indienen ervan de discussie en het uitwerken van oplossingen zal versnellen.

Want één zaak is duidelijk, wij als christen-democraten kunnen vanuit onze christelijke levensbeschouwing deze honderdduizenden niet aan hun lot overlaten, hoe moeilijk het uitwerken van een specifiek werkloosheidsbeleid ook moge zijn. Want een werkloze echt helpen, betekent hem werk geven.

Een werkloosheidsbeleid concipiëren is eigenlijk bekennen dat men dit, voorlopig althans, niet kan. Het is dus voor een stuk zijn beperktheid toegeven, ja zelfs dat men faalt.

Ik vind dat wij de politieke moed moeten hebben dit toe te geven en onmiddellijk dit braakliggend terrein van het werkloosheidsbeleid te gaan doorploegen en bewerken. Zoniet zal er mettertijd gevaarlijk onkruid gaan groeien. **(Applaus bij de CVP)**

De Voorzitter: Minister Geens heeft het woord.

Minister G. Geens (op de tribune): Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, wanneer de heer Van Grembergen en ook de heer Ansoms die op de vraag van de heer Van Grembergen heeft ingespeeld, wijzen op het sociaal aspect van de werkloosheid dan is dit vanzelfsprekend ook mijn bekommernis samen met alle leden van de Vlaamse Executieve. Die bekommernis hebben wij duidelijk geformuleerd in onze beleidsverklaring waar wij hebben gezegd: „Inzake tewerkstelling is een vernieuwd en doortastend beleid aangewezen. Deze politiek is een onmisbare aanvulling op de andere aspecten van het sociaal-economisch beleid die als uiteindelijke doelstelling de werkverschaffing hebben”.

Ten tweede: „Binnen de perken van de beschikbare middelen gaat de bijzondere zorg van de Vlaamse Executieve uit naar de bestrijding van de werkloosheid”.

Ik weet wel dat in de beleidsverklaring meer specifieke maatregelen eveneens worden aangekondigd, maar het is duidelijk dat in de lijn van deze algemene principiële verklaring wij vanuit de Executieve verplicht zijn een aantal acties te ondernemen op het vlak van de werkloosheidsbestrijding.

Dit is ook gebeurd. Wij hebben als uitgangspunt gezegd dat de werkloosheid niet als een blijvende toestand mag worden beschouwd. Vandaar volgende initiatieven.

Allereerst zijn er de **opsloppingsprogramma's**. De heer Van Grembergen heeft gevraagd wat men heeft gedaan voor de overdracht van de middelen. Daarvoor is herhaaldelijk aangedrongen bij de centrale Regering. Op dat vlak zijn er ook resultaten gekomen in de zin dat de opsloppingsprogramma's naar de Gewesten toe worden verdeeld in verhouding tot het aantal werklozen. Dit is, mijns inziens, een correcte verdeling en binnen het Vlaamse Gewest hebben wij dan voor de verschillende ambtsgebieden voor de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening een contingent toegewezen op basis van het aantal werklozen of het aantal structureel werklozen en hebben wij ook door begeleiding van de subregionale tewerkstellingscomités en van al degenen die projecten op dat vlak kunnen op gang brengen, gewezen op de mogelijkheden. Ik ga er vanuit dat niet vanuit Brussel projecten moeten worden op gang gebracht, maar wel vanuit de basis. Vandaar dat het noodzakelijk is al degenen die projecten kunnen indienen, juist worden geïnformeerd over de mogelijkheden van het op gang brengen van projecten en dat ze daarbij worden geholpen. Dit heeft opmerkelijke resultaten opgeleverd en bij het overleg dat wij vorige vrijdag hebben georganiseerd met de voorzitters en mijn afgevaardigden in de subregionale comités, is gebleken dat er op het terrein ook reële vooruitgang is geboekt. Dit geldt meer in het bijzonder voor het Derde Arbeidscircuit, dat in hoofdzaak op structureel werklozen is gericht aangezien, om in aanmerking te komen, men meer dan twee jaar werkloos moet zijn. In de lijn van een soepeler organisatie en van het opnemen door ieder subgewest van maximale mogelijkheden binnen deze vorm van werkloosheidsbestrijding, hebben wij een tiental type-projecten op gang gebracht, waarin subregionale tewerkstellingscomités zelf de beslissingen mogen nemen.

Deze vorm van werkloosheidsbestrijding is veel sneller operationeel en

Geens

ook volledig afgestemd op de behoeften van langdurig werklozen.

Iets analoogs wensen wij voor het Bijzonder Tijdelijk Kader op gang te brengen. Ook daar zijn door ons zeven type-projecten aan de nationale Minister voorgesteld. Ingevolge het ontbreken van een consensus met de andere Gewesten zijn deze type-projecten echter in het kader van het BTK nog steeds niet op gang. Ik wijs er echter op, ingaande trouwens op een vraag die u in bijkomende orde hebt gesteld — met name wat heeft men gedaan op het stuk van de overdracht van middelen — dat wij in feite een soort trekkingsrecht hebben georganiseerd op de nationale middelen van de tewerkstellingsprogramma's, en dat deze trekkingsrechten maximaal worden uitgeoefend.

Ik wijs erop dat op het stuk van de bevoegdheid het advies bij de Raad van State is gevraagd, in het kader trouwens van het overleg dat wij in het Overlegcomité over deze materie hebben gehad. De Raad van State heeft echter op dit vlak nog steeds geen advies ten gronde uitgebracht.

Naar de langdurig werklozen toe, is ook in het kader van de beroepsopleiding een reeks van nieuwe initiatieven op gang gebracht, met name beroepsopleiding die meer en meer wordt gericht naar toekomstgerichte beroepen. Op die manier zijn in verschillende Provincies totaal nieuwe specialisaties van beroepsopleiding door de RVA georganiseerd en zijn ook bij wijze van experiment projecten voor laaggeschoolden op gang gebracht. Wij hebben inderdaad moeten vaststellen — en u zal daarvan ook op de hoogte zijn — dat een groot aantal werklozen een onvoldoende scholing hebben gehad en in bepaalde gevallen is zelfs de minimale scholing niet aanwezig. Vandaar dat programma's werden opgezet, waarbij eigenlijk aan de werklozen zaken worden bijgebracht die normaliter tot de taak van het onderwijs behoren, namelijk leren lezen, schrijven, rekenen, en zo meer. Te experimentelen titel hebben wij projecten op gang gebracht om te zien wat precies kan worden gedaan.

Vanzelfsprekend is er ook een belangrijke terugkoppeling naar het onderwijs toe nodig.

Wat meer bepaald de werklozen-opvang en de begeleiding betreft, hebben wij vanuit de Vlaamse Executieve een studieproject opgezet. Men kan dus niet beweren dat deze problematiek ons onverschillig heeft gelaten, wel integendeel. Op mijn voorstel heeft de Executieve een inventaris en een evaluatie laten maken van de bestaande initiatieven inzake opvang en begeleiding van werklozen en werkzoekenden met het oog op hun tewerkstelling, met dien verstande — en dat was duidelijk in de studieopdracht omschreven — dat concrete en efficiënte beleidsvoorstellen zouden moeten worden gedaan. Dit onderzoek werd aan vijf onderzoeksinstellingen van onze universiteiten toevertrouwd ; hiervoor werd een bedrag van 2,4 miljoen frank uitgetrokken. Het onderzoek werd begeleid door een stuurgroep, waarin verschillende Ministers van de Vlaamse Executieve waren vertegenwoordigd, mevrouw Steyaert en de heren Poma, De Wulf en Schiltz en de Voorzitter van de Vlaamse Executieve.

Deze opdracht heeft geleid tot een verslag over en een inventaris van de werkloosheidswerkingen in Vlaanderen in 1983, uitgegeven in hetzelfde jaar. Hieruit blijkt een zeer grote diversiteit in de bestaande initiatieven, zowel wat betreft de initiatiefnemers, als de doelstellingen, de methodes en dergelijke. Een synthese daarvan werd voorgelegd aan de Executieve, die op 13 juni van dit jaar besliste vóór 1 oktober het advies van de subregionale tewerkstellingscomités in te winnen.

Het leek mij aangewezen het advies van deze comités te vragen, omdat zij in feite het geheel van de tewerkstellingspolitiek in hun gebied als opdracht hebben, dit aan de hand van de initiatieven die zij zelf kunnen nemen, en op basis van de gegevens, de ervaring ter plaatse en de sociale betrokkenheid. Inderdaad, de subregionale tewerkstellingscomités zijn samengesteld uit vertegenwoordigers van de werkgevers en de werknemers.

Wij hebben een aantal vragen voorge-

legd, met de bedoeling daarover een concreet advies en voorstellen te verkrijgen. Deze voorstellen waren :

1. Quid met de oprichting van een werkgroep bij de subregionale tewerkstellingscomités, met een brede samenstelling en met het doel overleg te plegen met de werkzoekendenwerking, alsmede informatie te verzamelen en bij te sturen.

2. Quid inzake het nut en de noodzaak van de oprichting, op het niveau van het Vlaams Gewest, van een aparte instelling, eventueel onder de vorm van een VZW, waarin de overheid en de privé-sector een inbreng zouden hebben. De doelstelling van deze instelling zou zijn : de coördinatie van het onderzoek inzake werkloosheid, informatie over deze problematiek naar het subregionale niveau toe, een bijdrage, door advies, tot lokale initiatieven, coördinatie naar het niveau van de Europese Gemeenschap toe. Ten slotte dient zij het overleg te bevorderen tussen de betrokkenen en het beleid van de Vlaamse Gemeenschap.

Bijgevolg was de vraag die wij aan de subregionale tewerkstellingscomités voorlegden een vraag over de opportuniteit een eigen structuur ofwel de RVA te belasten met de uitvoering van deze taak.

Welnu, de subregionale tewerkstellingscomités zijn op dit verzoek om advies ingegaan ; de adviezen werden tijdig verstrekt. Wij hebben dan ook op 19 oktober het advies van de subregionale tewerkstellingscomités aan het VESOC voorgelegd.

In grote lijnen komt het erop neer dat elf van de vijftien subregionale tewerkstellingscomités van oordeel zijn dat geen aparte structuur moet worden opgezet ; de vier overige hebben daarover geen uitspraak gedaan. Zij hebben zich evenmin uitgesproken over de specifieke rol van de RVA ter zake. Vandaar dat ik mij wel verplicht voelde deze problematiek aan het VESOC voor te leggen. Bovendien was dit een vraag van de subregionale tewerkstellingscomités zelf.

Op de vergadering van het VESOC is duidelijk gebleken dat de vakbonden ondubbelzinnig afwijzend staan ten

W-fractievoorzitter P. Van Grembergen bij zijn wederwoord tot besluit van zijn interpellatie aan het adres van Executievevoorzitter G. Geens (CVP) over de werklozenbegeleiding

opzichte van een afzonderlijk en bijkomend organisme voor de coördinatie en de begeleiding van de werkzoekenden.

De patroonsorganisatie, het VEV was van oordeel dat de subregionale tewerkstellingscomités zich rechtstreeks moeten bezighouden met de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding, terwijl de vertegenwoordigers van de middenstand meenden dat de subregionale tewerkstellingscomités op dat vlak wel een opdracht hadden.

Vandaar dus dat wij, geconfronteerd met deze standpunten, nu in de Executieve ter zake beslissingen dienen te nemen. Ik meen echter dat wij daaromtrent moeten uitgaan van de ook in de beleidsverklaring duidelijk geformuleerde prioriteiten, met name de werkverschaffing en de werkloosheidsbestrijding. Daarover kan geen betwisting bestaan.

Na ruime consultatie, zowel aan de basis, via de subregionale tewerkstellingscomités, als bij de betrokken so-

ciale organisaties, is gebleken dat de oprichting van een specifiek organisme ertoe zou leiden dat de werklozen als een aparte groep worden afgezonderd. Dit mag niet. Bijgevolg moeten wij naar een formule zoeken waarbij deze actie naar de werklozenbegeleiding toe wordt geïntegreerd in het geheel van de andere inspanningen die worden geleverd met het oog op werkverschaffing en beroepsopleiding.

Bovendien is een algemeen uitgangspunt dat er een dergelijke veelheid en verscheidenheid van initiatieven is die in dit stadium een subsidiëringsregeling onmogelijk maken. Dit gaat trouwens samen met het ontbreken van de nodige middelen.

Wat de actie van de Vlaamse Executieve op het vlak van de tewerkstellingsprogramma's betreft, de zogenaamde opslorplingsprogramma's, heb ik reeds gezegd dat de financiële middelen niet zijn overgekomen zodanig dat wij daarover vrije beschikking zouden hebben. Ze kunnen enkel in de vorm van trekkingsrechten worden uitgevoerd.

Van de andere kant beschikken wij nog steeds niet over deze eigen Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding die, eens tot stand gekomen, de middelen op het vlak van het personeel, de financiën en zo verder, van de huidige RVA moet overnemen. Hieromtrent heeft de Vlaamse Raad reeds een decreet gestemd maar wij wachten nog steeds op de goedkeuring van de wet waarbij een aantal parastatalen worden afgeschaft of geherstructureerd.

In die omstandigheden denk ik dus dat de klemtoon van het overheidsbeleid moet liggen op vorming en herstelling. Wij geven vanzelfsprekend, en dat blijkt uit het beleid dat wij tot nu toe hebben gevoerd, voorrang aan degenen die op de arbeidsmarkt de minste kans hebben, hetzij omdat zij langdurig werkloos zijn, hetzij omdat zij een onvoldoende basisopleiding hebben gekregen. Dit tekort willen wij via deze speciale programma's voor laaggeschoolde arbeidskrachten verhelpen. Vervolgens moeten wij aan de subregionale tewerkstellingscomités, die een zeer ruime bevoegdheid hebben op het vlak van het sub-

regionaal tewerkstellingsbeleid en sedert hun reorganisatie bovendien beschikken over een zeer grote autonomie, de vrijheid laten om te oordelen op welke wijze en met welke middelen zij op hun niveau en in hun subregio die problemen willen aanpakken.

Dit sluit niet uit dat wij vanuit de Vlaamse beleidsinstanties, vanuit de Executieve, geen concrete voorstellen willen onderzoeken. Collega Ansons heeft een voorstel van decreet ingediend. Ik neem aan dat dit aanhangig zal worden gemaakt bij de Commissie voor tewerkstelling. Wij zullen dus daar de gelegenheid hebben dit te onderzoeken. Ik wijs er echter op dat, in het kader van de middelen waarover wij thans beschikken, wij prioriteit wensen te geven aan de opleiding en de tewerkstelling zelf. De oprichting van nieuwe structuren naar de werklozenbegeleiding toe wordt door de Executieve niet overwogen om de fundamentele reden dat wij dit niet van de andere initiatieven willen isoleren. Bijgevolg ligt het voor de hand dat het in het kader van de normale structuren zal gaan.

Indien de gemeenten op dit stuk initiatieven wensen te nemen dan is dit eveneens te zien in het kader van normale structuren. Ik ben het ermee eens dat de rol die de gemeenten op dit vlak spelen momenteel erg beperkt is, abstractie gemaakt van bepaalde uitzonderingen waar wel aan actieve begeleiding wordt gedaan. Wij moeten evenwel tot een globaal gecoördineerd optreden trachten te komen en dit kan volgens mij alleen langs de dienst die daartoe werd opgericht, met name de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding. Ik geloof dat dit de beste en meest efficiënte manier is om de zaak aan te pakken. Vanzelfsprekend moet door de overheidsinstanties aandacht worden besteed aan de specifieke problemen van bepaalde groepen. Ik juich het toe dat er privéinitiatieven op dit vlak worden genomen. Dat zal ons trouwens de mogelijkheid bieden over te gaan tot een evaluatie van wat al dan niet goed werkt, welke initiatieven aanmoediging verdienen en op welke wijze dit best kan gebeuren. Ik beklemtoon dat wij dit moeten situeren in een globale

Geens

structuur. Wanneer deze globale structuur volledig tot onze beschikking staat, dan kunnen de middelen veel efficiënter worden aangewend. **(Applaus bij de CVP en de PVV)**

De Voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer P. Van Grembergen : Mijnheer de Voorzitter, wij vinden het hoe dan ook noodzakelijk dat een specifieke opdracht zou moeten gegeven worden aan een centrum dat zich met werklozenbegeleiding bezighoudt. De Voorzitter van de Vlaamse Regering beweert dat dit tot een afzondering van de werklozen zou kunnen leiden. Wij weten dat wij in lengten van dagen zullen geconfronteerd worden met werklozen die gedurende een heel lange periode — in principe zolang de crisis duurt — niet meer bij het arbeidsproces gaan betrokken worden of zijn. Dit gaat psychologisch, maatschappelijk, innerlijk een zo destructieve rol spelen bij die personen zodat wij menen dat er speciale structuren moeten bestaan om alleen reeds dat probleem te begeleiden en op te vangen.

Overigens is de stuurgroep zelf, die op initiatief van de Vlaamse Executieve is tot stand gekomen, van mening dat om een coördinatie te bekomen tussen al de verschillende initiatieven, het best zou zijn mocht er een specifiek centrum worden opgericht. Ik weet dat de subregionale tewerkstellingscomités daar niet gunstig tegenover staan en dat er van vakbondszijde ook bepaalde reserves bestaan. Ondanks alles blijven wij ervan overtuigd dat de Vlaamse Regering er toch goed zou aan doen een speciaal centrum voor werklozenbegeleiding op te richten.

De Voorzitter : Minister Geens heeft het woord.

Minister G. Geens : Het is duidelijk dat wij onze aandacht toespitsen op de integratie van de werklozen en bij voorrang de langdurig werklozen en ter zake een aantal initiatieven hebben genomen. Het gaat alleen over de methodiek. Ik blijf erbij dat dit best gebeurt in het kader van de algemene

structuur die wij hebben tot stand gebracht. Wij hebben de subregionale tewerkstellingscomités gewezen op de mogelijkheden die zij hebben om ook aan werklozenbegeleiding te doen zodat op die manier de beste synergie tot stand komt tussen een klasieke activiteit en die ze vanzelfsprekend moeten uitbreiden naar een betere begeleiding van de werklozen toe. Wij mogen toch ook niet — want dat zal niets oplossen — de instellingen vermenigvuldigen in functie van specifieke noden, ook als zij op langere termijn blijven bestaan, wanneer het kan gebeuren door een aanpassing en door een betere werking van de bestaande instellingen. Welnu, met de subregionale tewerkstellingscomités, zoals zij werden gevormd, werd reeds een belangrijke stap gezet. Ik twijfel er niet aan dat wij ook in deze richting bij komende initiatieven kunnen concretiseren.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging en aanvulling van de Huisvestingscode — 259 (1983-1984) — Nrs. 1 tot 6

Algemene bespreking

De Voorzitter : Aan de orde is het ontwerp van decreet houdende wijziging en aanvulling van de Huisvestingscode.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Flamant, verslaggever, heeft het woord.

De heer E. Flamant (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren, het voorliggend ontwerp heeft de gans bijzondere belangstelling van de Commissie van Huisvesting opgewekt. Bovendien hebben in de totstandkoming van dit ontwerp, zoals het door de Commissie werd goedgekeurd, benevens de Gemeenschapsminister van Huisvesting uiteraard, ook tal van leden een belangrijke inbreng gehad.

Om dit duidelijk tot uiting te laten komen, heb ik dan ook gemeend dat het aangewezen was het schriftelijk verslag een waarheidsgetrouw beeld te laten ophangen van de uitvoerige en verhelderende besprekingen die in de Commissie plaatshadden. Dit laat mij uiteraard toe het mondeling verslag te beperken tot een synthese zowel van de problemen waarmee de Executieve inzake sociale huisvesting was geconfronteerd, als van het innovierend initiatief dat zij genomen heeft om aan deze problemen het hoofd te bieden.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren, ingevolge allerlei steunmaatregelen kon vanaf 1982 de sedert 1977 neergaande trend van de omvang van de privé-woningbouw enigszins worden omgebogen. In die sector tekent zich dus, weliswaar schuchter, een zekere herleving af. Hetzelfde kan evenwel niet worden gezegd van de sociale woningbouw, waarvan de toekomstperspectieven, omwille van budgettaire imperatieven, integendeel bar slecht zijn.

Daar waar deze sector tot 1981 nog aan uitbreiding toe was, leert het jaarverslag 1983 van de Nationale Maatschappij van de Huisvesting ons dat de sociale woningbouw wat de huurwoningen betreft sedert 1982 letterlijk aan het ineenstorten is.

Voor 1983 konden er inderdaad slechts 1.450 woningen aanbesteed worden, wat tweederden minder is dan in 1982 alhoewel de werking in dat jaar reeds werd gehalveerd in vergelijking met 1981.

Deze terugval in de sociale woningbouw moet grotendeels toegeschreven worden aan de ontoereikendheid van de regionale huisvestingskredieten om de financieringslast van de vroegere verbintenissen te dragen.

Budgettaire imperatieven laten niet toe ter zake zeer vlug een wijziging te zien optreden zodat nieuwe initiatieven voor de toekomst ernstig in het gedrang komen.

De uitdaging voor dewelke de sociale huisvestingssector zich derhalve geplaatst ziet, is ongetwijfeld de financiering van het stelsel.

Flamant

Doch de prefinancieringstechniek drukt niet enkel zeer zwaar op de huisvestingskredieten, ze tast eveneens het draagvermogen van het geheel van de gewestelijke enveloppe aan.

In één in 1982 gepubliceerd artikel in het tijdschrift „Wonen” heeft de inspecteur van Financiën zeer duidelijk zijn bekommernis omtrent de prefinancieringstechniek tot uiting gebracht.

De Gemeenschapsminister van Huisvesting wees bij herhaling op de gevolgen van de toepassing van deze techniek, niet enkel voor zijn begroting maar tevens voor de ganse begroting van het Vlaamse Gewest.

Biedt dergelijke techniek inderdaad op korte termijn aantrekkelijke perspectieven, dan sluit dit evenwel niet uit dat ze voor de toekomst zware lasten inhoudt.

Dit komt onomwonden tot uiting in de evolutie van de **huisvestingskredieten**. In werkelijkheid is de stijging van deze kredieten absoluut en heeft ze bovendien een onvermijdelijk karakter aangezien hoe dan ook de **geprefinancierde operaties** moeten gehonoreerd worden.

De beschikbare ruimte voor het tot stand brengen van nieuwe initiatieven wordt dus steeds kleiner maar bovendien, en dit is niet minder belangrijk, stelt zich op een acute wijze de vraag of de Gewestelijke Begroting in de zeer nabije toekomst nog in staat zal zijn om deze lasten te dragen.

Het besluit van voornoemde studie en vaststellingen spreekt voor zichzelf en waar gesteld wordt dat de **huisvestingsproblematiek** en de ermede gepaard gaande prefinanciering een structureel probleem is geworden binnen het regionaal beleid.

De financiële leefbaarheid van de sociale woningbouw is dus uiterst moeilijk geworden. Er diende dan, hoe dan ook, naar een oplossing gezocht om uit de impasse te komen. Verschillende opties werden onderzocht.

Een mogelijkheid zou erin bestaan

hebben de prefinanciering af te bouwen, doch deze hypothese kon niet aangehouden worden aangezien het afbouwen van het stelsel en het terzelfdertijd nog voorzien in het ter beschikking stellen van sociale huurwoningen niet voorhanden zijnde budgettaire middelen, vereist.

Andere mogelijkheid zou erin bestaan hebben de prefinanciering af te bouwen en de investeringsprogramma's stop te zetten. Uiteraard zou dergelijke hypothese het einde betekenen van de sociale woningbouw wat geenszins zou stroken met de doelstellingen van de Vlaamse Executieve ter zake.

Uiteindelijk werd geopteerd voor een nieuwe financieringswijze die ertoe strekt het prefinancieringsstelsel te laten uitdoven en tegelijkertijd toch de terbeschikkingstelling van sociale woningen handhaaft.

Aldus wordt tegemoetgekomen aan een dubbele bekommernis die erin bestaat de sociale huisvesting voor de toekomst veilig te stellen en dit tegen haalbare voorwaarden voor de ingezetenen van de Vlaamse Gemeenschap.

Aangezien over de partijgrenzen heen een zelfde bekommernis tot uiting kwam, was de basis aanwezig voor een open en uiterst vruchtbare dialoog tussen de Gemeenschapsminister van Huisvesting en de leden van de Commissie huisvesting.

Het is trouwens uit deze vlotte samenwerking dat voor een groot gedeelte de ontwerp-tekst die vandaag aan uw goedkeuring wordt voorgelegd, is tot stand gekomen.

Dames en heren, om de door de Vlaamse Executieve weerhouden financieringswijze echter operationeel te kunnen maken, diende vooraf de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting juridisch in de mogelijkheid gesteld te worden haar opdracht uit te breiden.

Derhalve moest de Huisvestingscode gewijzigd en aangevuld worden aangezien in de huidige stand van zaken de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting haar sociale doelstellin-

gen slechts kan verwezenlijken door het kopen en bouwen van woningen.

Het voorliggend ontwerp legt dan ook de juridische basis vast om een nieuwe financieringswijze ingang te doen vinden die zowel financieel als sociaal haalbaar is.

In die gedachtengang beantwoordt het voorliggend ontwerp dan ook ten volle aan een unanieme wens om de toekomst van de sociale woningbouw veilig te stellen.

Het speelt daarbij terecht in op de overweging dat het tot op heden ter zake gevoerde overheidsbeleid niet langer kan aangehouden worden aangezien de feiten bewijzen dat het huidige financieringsstelsel op termijn uitmondt op een budgettair ondraagbare last.

Het laten uitdoven van de prefinanciering beantwoordt dan ook aan een noodzakelijkheid om aldus de overheid toe te laten een ernstige besparing op de uitgaven te verwezenlijken die thans nog steeds voortvloeien uit het prefinancieringssysteem.

Nieuw ook is de bedoeling in het alternatief huisvestingsbeleid het aantrekken van privé-kapitaal komende van diverse soorten beleggers.

In de eerste plaats wordt daarbij gedacht aan kredietinstellingen, verzekeringsmaatschappijen, banken maar ook aan grote pensioenfondsen.

Het basisidee van het ontwerp strekt er aldus toe beleggers in geïntegreerde projecten huur- en koopwoningen ter beschikking te laten stellen van de overheid.

De uit te voeren projecten zullen moeten voldoen aan de door de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting voorgeschreven voorwaarden zowel inzake procedures als inzake normen.

Tussen de belegger en de overheid zal een huurovereenkomst worden afgesloten waarin de rechten en de verplichtingen van de contractanten, zijnde de privé-beleggers aan de ene kant en de Vlaamse overheid aan de andere kant, duidelijk omschreven

Flamant

worden. Overeengekomen werd dat na goedkeuring door de Vlaamse Executieve van het contract houdende de huurovereenkomst deze zal worden voorgelegd aan de leden van de Commissie huisvesting.

Op de belegger zal de verplichting berusten de overheid een inzicht te verschaffen in de samenstelling van de kostprijs en haar in de mogelijkheid te stellen geregeld controles uit te oefenen.

Van haar kant garandeert de Vlaamse Overheid contractueel de betaling van de huurprijzen, die de beleggers uitzicht bieden op een normaal rendement van het door hen geïnvesteerd kapitaal.

De overheid zal bovendien de verbintenis aangaan de huurwoningen via de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting of haar erkende vennootschappen voor volle honderd procent te verhuren en staat via hetzelfde organisme derhalve in voor het administratief beheer van de verhuuring, **namelijk** de toewijzing van de woningen aan sociaal gerechtigden en de inning van de huurgelden.

Ten slotte werden in het ontwerp de nodige waarborgen ingebouwd dat de huurders de kans krijgen eigenaar te worden van het door hen betrokken pand voor zover zij beantwoorden aan de wettelijke, decretale en reglementaire voorschriften geldend in de sociale huisvestingssector.

Ook de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting of haar erkende vennootschappen beschikken binnen het voorliggend ontwerp over een optie tot aankoop van de niet verkochte woningen van het pand.

Ten slotte dient ook aangestipt dat de Gemeenschapsminister van Huisvesting ingegaan is op de opmerking van de Raad van State en bij middel van amendering gezorgd heeft voor een betere legistische vormgeving.

De bezwaren door de Raad van State ter zake geformuleerd, waren trouwens door verschillende leden onderschreven en ook op dat punt kwam duidelijk de bereidheid van de Ge-

meenschapsminister tot uiting om in te spelen op de verschillende suggesties van de Commissies.

Zodoende werden in één hoofdstuk de wijzigingen van de **Huisvestingscode**, die slechts op één bepaald Gewest van toepassing zijn, ondergebracht.

Dames en heren collega's, dit ontwerp is tot stand gekomen na een zeer uitgebreide bespreking in de Commissie die aan het probleem bijzonder aandacht heeft geschonken.

Het **weze** aangestipt – want ook dit gebeurt niet zo dikwijls – dat er zelfs niet werd voor teruggedeinsd om midden het parlementair reces in werkgroep samen te komen.

Wellicht zal de ervaring uitwijzen dat het vooropgestelde alternatief nog voor correctie vatbaar is zodat het slechts geleidelijk aan zal worden ingevoerd.

Alvast zal echter de afbouw van het prefinancieringsstelsel voor gevolg hebben dat de in de begroting ingeschreven kredieten niet langer zullen opgaan in de aflossing van de zware **leningslasten** van de door de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting aangegane leningen.

Zeer graag wil ik ten slotte de aandacht vestigen op het feit dat de **Gemeenschapsminister** in ruime mate heeft rekening gehouden met de fundamentele opmerkingen die door de leden van de Commissie werden geformuleerd en dat hij bij de uitwerking van het ontwerp ervoor gezorgd heeft ze aan bod te laten komen.

Ik meen dan ook te mogen stellen dat de Commissie goed werk heeft geleverd wat mij uiteraard toelaat u uit te nodigen haar voorbeeld te volgen en dit ontwerp goed te keuren.

De Voorzitter : De heer Van Elewycck heeft het woord.

De heer J. Van Elewycck (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren, ik sluit mij aan bij de woorden van de verslaggever, zeker wat betreft de werkzaamheden in de Commissie. Alle deelnemers aan de **commissiewerkzaamheden** zijn het er over eens : dit

was een schoolvoorbeeld voor de wijze waarop een ontwerp van decreet kan worden behandeld. Zowel de Voorzitter, de heer Vanvelthoven, als de Minister, de verslaggever en de commissieleden uit alle fracties hebben zich ingespannen om te komen tot een zeer constructieve dialoog. In die Commissie heeft men opgebracht wat men in heel het Parlement, ook in de Vlaamse Raad, te weinig vindt, namelijk een bereidheid, niet alleen om elkaar te aanhoren, maar om naar elkaars argumenten te luisteren. Bovendien is iedereen afgestapt van de klassieke werkmethode die erin bestaat een pak amendementen in te dienen vooraleer de bespreking een aanvang neemt. Op die manier wordt iedereen vanuit zijn ideologische gezichtshoek vastgepind op deze amendementen ; de uitslag van sommige stemmingen kan dan reeds van tevoren worden voorspeld. Dit heeft tot gevolg dat veel besprekingen al te rigied verlopen.

Dat is hier niet gebeurd. Men heeft geen amendementen ingediend. Nadat een consensus was bereikt rond principes, die daarom niet volledig door iedereen werden aanvaard – dat is een andere aangelegenheid – heeft men de Minister de eer gelaten om amendementen in te dienen als komende van de Executieve. Vanaf dat ogenblik bleek het mogelijk om goed werk te leveren.

Die goede manier van werken wordt weergegeven in het toch wel volumieuze verslag, dat kon niet anders. Later zal het bij de behandeling van deze materie zeker herhaalde malen als referentie worden gebruikt. Wij zijn er zowel de verslaggever als de diensten van de Vlaamse Raad erkentelijk voor.

Mijnheer de Voorzitter, dit betekent niet dat wij het met de hele basis van het ontwerp volledig eens zijn.

In de eerste plaats zouden wij willen herhalen dat men naar ons gevoel aan de verkeerde kant van de problematiek begonnen is. De Minister heeft het nuttig geoordeeld te beginnen met het ontwerp tot wijziging van een deel van de huisvestingscode, terwijl men in feite moest beginnen met de opsplitsing van de Nationale Maat-

Van Elewycx

schappij voor de Huisvesting.

De Vlaamse Maatschappij voor de Huisvesting moet worden opgericht. Zodra die Vlaamse Maatschappij opgericht is, zou het mogelijk moeten worden de hele huisvestingscode op de helling te zetten. Wij hebben meer dan twee jaar gewacht op een initiatief van de Executieve inzake de Vlaamse Maatschappij en inzake de splitsing van de Nationale Maatschappij. Dat initiatief is er nog niet gekomen. Ik kondig u hiermee aan dat de SP-fractie dan het initiatief zal nemen en zelf een voorstel van decreet zal indienen.

Het gaat ook hier over principiële aangelegenheden. Het antwoord op de vraag of alleen de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting wordt opgesplitst dan wel of ook de Nationale Landmaatschappij wordt opgesplitst en het Nationaal Instituut voor de Huisvesting, en of voor elk van die drie er een afzonderlijke Vlaamse parastatale moet komen of één enkele, waarin deze drie verwerkt zijn, is natuurlijk een politiek antwoord.

Wij hadden graag gezien dat de Executieve in deze aangelegenheid het initiatief zou hebben genomen en de mogelijkheid zou hebben geboden om daarover een constructief debat te voeren.

Men heeft gekozen voor een ander systeem, namelijk een stukje van de Huisvestingscode afzonderlijk te wijzigen voor het Vlaams Gewest.

Ik herhaal dat dit naar ons gevoel niet de meest geschikte oplossing is. Wij weten wat de Minister zal antwoorden. Hij zal zeggen: „Ik kon niet anders dan dit nu doen, want voor 1985 en vooral voor 1986-1987 zijn de financiële lasten zo groot dat wij nu wel moesten ingrijpen.”

Ik heb daar begrip voor. Men had echter het voorstel tot splitsing vorig jaar of vóór twee jaar kunnen indienen. Dan was tenminste die ellende al achter de rug geweest voor zover het gaat om het decreetgevend werk, te verichten door de Vlaamse Raad.

Wij weten allemaal dat wij wachten op de eindstemming in de Senaat over

een wetsontwerp dat door de Kamer al goedgekeurd is. Na die eindstemming zullen er veel meer zaken operationeel kunnen worden.

Het is natuurlijk juist dat de financiering van de sociale woningbouw volgens het tot nu toe geldend systeem volledig is vastgelopen. Dat feit wordt door niemand betwist en is ook in de Commissie niet betwist. Wij hebben helemaal geen zin om in openbare vergadering ook wat dat betreft iets anders te vertellen.

Er moesten en moeten maatregelen gezocht en gevonden worden om de schuldenlast van de Nationale Maatschappij draaglijk te maken en om de verdere uitbouw van de sociale woningbouw te verzekeren tegen voorwaarden die door de erkende vennootschappen kunnen worden gedragen en die kunnen worden gehanteerd. Dit is in feite de kern van het probleem.

Als ik spreek van de uitbouw van de sociale woningbouw denk ik natuurlijk ook aan de zo onontbeerlijke vernieuwing van de oude panden van sociale woningen. Deze vernieuwing moet absoluut gebeuren, want men mag niet vergeten dat de oudste complexen van sociale woningen nu soms meer dan 60 jaar oud zijn en alle gebreken vanden vertonen, welke bewondering wij ook moeten hebben voor de realisaties die in de jaren '20 met bijzonder veel inspanningen maar op zeer korte termijn tot stand zijn gekomen.

Daarenboven moet men ook het probleem van de financiële leefbaarheid van de maatschappijen voor sociale woningbouw bekijken want het ene is gekoppeld aan het andere en het is voor ons nog lang niet zeker dat, met het systeem dat nu voorligt, men op lange termijn geen zware hypotheek legt op de werkmethode en het financieel evenwicht vooral van de maatschappijen voor sociale woningbouw.

Het is dus helemaal niet onze bedoeling te stellen dat er geen alternatieve financieringswijze voor de Nationale Maatschappij en voor de investeringen bij de erkende vennootschappen moest komen; wij zouden zeggen: in-

tegendeel. Wij menen alleen dat men in onderhavig systeem onvoldoende verbeeldingsvermogen heeft ontwikkeld en dat het mogelijk moest zijn tot andere systemen te komen.

Wij geven een voorbeeld. Wij zijn de verslaggever erkentelijk omdat hij de alternatieven, die de SP-fractie heeft ontwikkeld en ingediend, volledig in de bijlage van het verslag heeft opgenomen.

Het zal de leden van de Raad toelaten er zich van te overtuigen dat de SP niet alleen op bepaalde punten kritiek te formuleren had, maar zich ook de moeite heeft getroost en een inspanning heeft gedaan om wisseloplossingen uit te werken en voor te stellen.

Ook als men de sociale woningbouw volledig zou stopzetten, wat onmogelijk en ongewenst is, zou men voor een enorme schuldenlast staan die tussen nu en 1991 moet worden afgelost. Per jaar zou deze kunnen oplopen tot 28 à 29 miljard frank, wat vergeleken met de volledige begroting van de Vlaamse Gemeenschap van 80 miljard, een enorm bedrag is.

Wij zouden echter de leninglast van de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting kunnen consolideren en aan de ontleners voorstellen de leningen om te zetten in langlopende leningen van 20 jaar, zodat het eindpunt bijvoorbeeld zou kunnen bereikt worden in het jaar 2005. Om deze operatie mogelijk te maken moet men hen een rentetoeslag verzekeren voor de lening op 20 jaar. Op dat ogenblik krijgt de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting een kleinere jaarlijkse leninglast te dragen en kan men met eenzelfde dotatie aan andere punten beginnen werken en andere oplossingen uitwerken.

Een eerste mogelijkheid bestaat erin af te stappen van het prefinancieringssysteem en niet meer te lenen in de oude klassieke vorm van het woord aan de erkende vennootschappen, maar te betoelagen voor een gegeven project. Zo doet Binnenlandse Aangelegenheden dit ten overstaan van de zogenaamde ondergeschikte besturen, om een lelijk woord te gebruiken. Indien men deze werkmethode van een recupereerbare toelage met aflos-

Van Elewyck

singen in schijven volgt, dan moet het mogelijk zijn aan projectfinanciering te doen. Bovendien kunnen dan de uitgeleende toelagen in de loop der jaren gerecupereerd worden, wat dan voor de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting een bijkomende inkomstenbron betekent. Op deze wijze zou een belangrijke impuls aan de erkende vennootschappen mogelijk zijn.

Een tweede mogelijkheid houdt in, steeds vertrekkend van de idee van de consolidering van die leningen, privé-investeerders hierbij te betrekken, maar dan op een andere manier. Men kan deze privé-investeerders toelaten geld uit te lenen aan de erkende vennootschappen met toekenning van de rentetoeslag die het Gewest krachtens het huidige ontwerp ook geeft. Aldus zouden de erkende vennootschappen vanaf het eerste ogenblik volledig eigenaar blijven van de gerealiseerde projecten. Ik zal hierop dadelijk terugkomen. Want we raken hiernede natuurlijk één van de nadelen verbonden aan het systeem zoals het hierthans wordt voorgesteld, met name de ganse problematiek van de eigendomstitel van de ondernomen projecten.

De Minister is een andere weg opgegaan. Als wij deze problematiek uit een zuiver principieel standpunt zouden benaderen, ik leg de nadruk op „zouden”, dan kan zijn systeem tot het volgende worden herleid :

De Minister hoopt dat **privé-beleggers** investeren in de sociale woningbouw. Uit de nota die in de bijlage van het verslag is opgenomen blijkt dat de privé-investeerder voor een looptijd van 27 jaar een netto rendement zou hebben van circa 12 procent van het geïnvesteerde kapitaal. Dat netto rendement is gewaarborgd, zoals het kapitaal gewaarborgd is. Inderdaad, de gehele operatie wordt onrechtstreeks gewaarborgd door het Vlaamse Gewest. De investeerder geniet niet alleen zijn netto rendement, maar blijft ook zijn kapitaal behouden. Want het gebouw, de complexen of het project blijven eigendom van de privé-investeerder. Ik heb zelden grotere cadeaus zien geven aan de **privé-financierings-**

organismen dan in die visie tot uiting komt.

Het verbaast dan ook niemand dat er van de zijde van de privé-investeerders, we waren begonnen bij de institutionele beleggers maar wij zijn al bij de privé-investeerders gekomen, grote belangstelling bestaat voor deze vorm van financiering. Zo groot zelfs, dat momenteel zelfs immobiliëvennootschappen proberen van nationale en Vlaamse overheidsinstellingen geld los te krijgen aan betere voorwaarden, om dit dan te kunnen investeren in de sociale woningbouw volgens de formule die in dit ontwerp van decreet is ingeschreven. Wanneer de Minister niet mocht weten over welke vennootschappen of over welke investeringsmaatschappijen het gaat, dan ben ik natuurlijk altijd bereid om hem naderhand de nodige documentatie ter hand te stellen.

Ik weet niet of het bij deze projectontwikkeling de bedoeling is overheidsgeld via het tussenkanaal van een privé-maatschappij terug in projecten van de openbare sector te investeren waardoor alleen de winst terecht komt in handen van de privé-groepen. Ik hoop dat de Minister straks zal antwoorden dat dit natuurlijk niet het opzet is.

Dan komen wij tot het probleem van de eigendomstitels. Collega Van den Bossche zal daar straks ongetwijfeld op terugkomen. Het is duidelijk dat dit een van de knelpunten was, is en blijft van het voorliggend ontwerp.

Ik wil even terug naar de kern van het probleem. Een privé-investeerder investeert in een project en verhuurt dit project aan de erkende vennootschap, die het gaat onderverhuren. Officieel gaat de maatschappij het in feite verhuren. Die erkende vennootschap betaalt een bedrag dat ongeveer gelijk zou moeten zijn met wat zij nu betaalt aan de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting voor de leninglast die ze moet dragen voor projecten die haar eigendom zijn, wat natuurlijk een belangrijk onderscheid is. Deze leninglast betaalt zij aan de eigenaar.

Om dat te kunnen doen moet het ganse huursysteem van de sociale woningbouw snel op punt worden ge-

steld.

Wij weten, mijnheer de Minister, dat u daar volop mee doende is. Wij hebben in de Commissie ook over dat onderwerp een vruchtbare dialoog gevoerd.

Wanneer echter het nieuwe systeem voor de erkende vennootschappen uiterlijk op 1 januari eerstkomend volledig in voege moet kunnen gaan, als er dus niet alleen een beslissing moet worden genomen maar deze ook moet worden bekendgemaakt en de maatschappijen alles moeten hebben voorbereid, dan is het de hoogste tijd daar werk van te maken, anders is 1 januari geen haalbare datum meer. Er is aan dit nieuwe systeem op het niveau van de erkende vennootschappen ongeloflijk veel administratief werk verbonden. Die moeten dan nog eerst officieel door de Nationale Maatschappij op de hoogte worden gebracht en die werkt, althans wat de verzending van documenten betreft, niet altijd aan het tempo van de posterijen zoals dat vroeger het geval was.

Als men nu niet snel tot beslissingen komt, dan zal men volledig klemlopen.

De erkende vennootschap die gebruik maakt van de nieuwe financieringsmethode moet het geheel van het gehuurde complex van de eerste tot de laatste dag aan behoorlijke voorwaarden kunnen verhuren.

Laat ons aannemen dat de overeenkomst opgemaakt wordt voor 27 jaar. Men kan natuurlijk als erkende vennootschap slechts doorverhuren, mijnheer de Minister, voor de termijn gedurende dewelke men over die woongelegenheden kan beschikken. Met andere woorden, als er in een complex de laatste vijf, vier of drie jaar vóór het aflopen van het contract woongelegenheden vrij komen, zullen daar weinig huurders belangstelling voor hebben – want dan komt hun woonzekerheid voor een langere periode in gevaar. In dat geval zou men wel eens voor het grote probleem kunnen staan dat de erkende vennootschappen op dat ogenblik hun verplichtingen tegenover de eigenaar-investeerder niet meer kunnen nakomen en de Minister, of zijn opvolger,

Van Elewyck

de volledige garantie zouden moeten laten spelen.

De overdracht van de eigendomstitel wordt dus dé grote moeilijkheid, hetzij via het systeem van de vastgoedcertificaten, hetzij via het omzetten van de leningen in een hypothecaire lening. De heer Van Den Bossche zal daar echter dieper op ingaan.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, nog heel wat andere zaken zijn niet helemaal in het reine getrokken. Ik zal er slechts een paar even aanstippen.

Ten eerste, wat doet men bij erfpacht, dus waar de gronden in erfpacht zijn overgemaakt aan de erkende vennootschap? In hoever kan in dat geval de privé-investeerder verwachten dat hij op een eigendom, die nadien verhandelbaar zou moeten zijn, aanspraak kan maken?

Ten tweede, is er het probleem van de relatie tussen de stadsherwaarderingsgebieden en de sociale woningbouw? Inderdaad, een project dat onder stadsherwaarderingsgebieden valt, komt voor betoelaging via de stadsherwaarderingsformules in aanmerking.

Aan wie moet deze toelage ten goede komen? Moet zij ten goede komen aan de erkende vennootschap, en zo ja, betekent dit dat zij maar voor 40 procent van het bedrag aan bijkomende fondsen moet zoeken? Wij krijgen dan wel een andere soort financiering. Inderdaad, in de idee van de Minister is de investeerder eigenaar van het gebouw. Of is het zó dat de privé-investeerders deze 60 procent toelage zou moeten kunnen opstrijken en dat de erkende vennootschap de volle 100 procent aan de privé-financier zou moeten betalen, die het hele gebouw ten slotte heeft opgetrokken en gaat doorverhuren? Of nog een ingewikkelder formule: moeten deze 60 procent ten goede komen aan de Nationale Maatschappij, die hiermee kan

doen wat zij goed oordeelt?

Mijnheer de Minister, ik geloof dat het nuttig is ons precies te zeggen hoe men in de praktijk tewerk zal moeten gaan, ook voor de gevallen waarbij een privé-financier, voor projecten die in stadsherwaarderingsgebieden vallen, zou worden aangetrokken.

Een punt dat eveneens nog niet is opgelost, is een ogenschijnlijk klein, theoretisch dispuut tussen de normen en de procedures van de Nationale Maatschappij. In dit verband heb ik de verslaggever vanzelfsprekend aandachtig beluisterd. Hij sprak over het feit dat de procedures van de Nationale Maatschappij door de privé-investeerder zouden moeten worden gevolgd. In de Commissie hebben wij gesteld: in de allereerste plaats de normen van de Nationale Maatschappij en dan procedures die zouden worden overeengekomen in de typeovereenkomst. Dat is natuurlijk iets anders dan de procedures zoals zij op dit ogenblik voor de Nationale Maatschappij zouden gelden. Ik dacht echter dat, voor de klaarheid niet alleen van de debatten maar voor de hanterbaarheid van het decreet, het nuttig zou zijn dit punt te preciseren.

Wat de normen van de Nationale Maatschappij betreft, meen ik, mijnheer de Minister, dat het nodig is deze op zichzelf te bekijken. Wie de jongste normen van bewoonbare oppervlakten bekijkt, die de Nationale Maatschappij als toelaatbaar aan de erkende vennootschappen voorstelt, weet dat wij op dit ogenblik worden geconfronteerd met zeer kleine ruimten, die in feite voor onbewoonbaarheid niet geschikt zijn. Dit moet aanleiding geven tot allerlei misbruiken.

Mijnheer de Minister, ik wil u bijgevolg vragen bij de Nationale Maatschappij, die vanzelfsprekend een onafhankelijke parastatale is, toch aan te dringen dat zij deze normen dringend zou herzien.

De verslaggever heeft daarstraks gezegd — en wij stemmen daarmee vol-

ledig in — dat, als dit ontwerp zou worden gestemd, dit niet kan betekenen dat de problemen, noch de financiële noch de organisatorische, van het ene moment op het andere zullen zijn opgelost. Wat ons betreft, zijn wij de mening toegedaan dat ook in de overgangperiode — en deze periode duurt slechts tot 1991-1992, want dan zijn de financiële problemen van de Nationale Maatschappij voorbij — dit ontwerp nog zal moeten worden herzien.

Wij hopen dat de constructieve dialoog die in de Commissie werd aangevat zal kunnen worden verder gezet. Veel zal vanzelfsprekend afhangen van de type-overeenkomst. Wij hopen dat in de informele en constructieve geest, waarin ook voor het onderhavig ontwerp van decreet werd gewerkt, ook over de type-overeenkomst een constructieve dialoog zal kunnen worden gevoerd. **(Applaus)**

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Dames en heren, ik stel voor hier onze werkzaamheden voor deze voormiddag te besluiten.

Wij zullen deze namiddag om 14 uur opnieuw samenkomen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

— De vergadering wordt gesloten om 11.55 uur.
